

γράφει
ο ΘΑΝΟΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ*

*Καθηγητής Θεραπευτικής-Ογκολογίας-Αιματολογίας, πρώην της ΕΚΠΑ

Σύμφωνα με τα τελευταία δεδομένα του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, υπάρχουν τουλάχιστον εννέα εμβόλια για τον SARS-CoV-2 με διαφορετικές τεχνολογίες, που δοκιμάζονται σε 11 κλινικές δοκιμές σε ανθρώπους. Προς το παρόν, οι περισσότερες έρευνες είναι στην αρχική φάση και εξετάζεται η ασφάλεια σε υγιείς εθελοντές. Μάλιστα, οι δύο εξ αυτών βρίσκονται στη φάση 2. Αυτό σημαίνει ότι θα συμμετάσχει μεγαλύτερος αριθμός υγιών εθελοντών. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις, τα πρώτα αποτελέσματα αναμένονται να ανακοινωθούν το ερχόμενο φθινόπωρο.

Παράλληλα, τουλάχιστον άλλα 110 προγράμματα ανάπτυξης εμβολίων βρίσκονται σε προκλινικό επίπεδο και έχουν δείξει ενθαρρυντικά προκαταρκτικά αποτελέσματα. Κάποια από αυτά βασίζονται σε τεχνολογίες DNA ή RNA, δηλαδή παράγουν τμήματα του ιού μετά τον εμβολιασμό μέσα στον ανθρώπινο οργανισμό, ώστε να ενεργοποιηθεί το ανοσοποιητικό σύστημα. Ορισμένα βασίζονται σε ανασυνδυασμένες υπομονάδες που περιέχουν ιικούς επιτο-

πους, άλλα βασίζονται σε φορείς με βάση απενεργοποιημένο αδενοϊό και άλλα σε χορήγηση κεκαθαρμένου αδρανοποιημένου ιού.

Συμπερασματικά, σχετικά με την ανεύρεση εμβολίου, οι πρώτες ενδείξεις είναι αρκετά ενθαρρυντικές, ωστόσο απαιτούνται ορισμένες προϋποθέσεις που καθιστούν δύσκολη την ακριβή πρόβλεψη για το πότε το εμβόλιο θα είναι διαθέσιμο. Σε αυτά συμπεριλαμβάνεται η ολοκλήρωση των απαραίτητων ελέγχων, ώστε να διασφαλιστούν η ασφάλεια και η αποτελεσματικότητα του εμβολίου, και, ακολούθως, η δυνατότητα μαζικής παραγωγής σε ευρεία κλίμακα, ώστε να καλυφθούν οι ανάγκες σε παγκόσμια κλίμακα.

Ενθαρρυντικές επιστημονικές εξελίξεις για την πρόληψη και τη θεραπεία του SARS-CoV-2

Η ανεύρεση αποτελεσματικής ειδικής αντιϊκής αγωγής παραμένει ζητούμενο, διότι, εκτός από τη ρεμδεσιβίρη σε ειδικές περιπτώσεις ασθενών, η θεραπευτική αντιμετώπιση είναι κατεξοχήν υποστηρικτική. Επιπλέον, τα πρώτα αποτελέσματα κλινικής μελέτης κατά την οποία χορηγήθηκε το στεροειδές δεξαμεθαζόνη σε ομάδα βαρέως πασχόντων ασθενών με COVID-19 ήταν ιδιαίτερα αποτελεσματικά. Τα μονοκλωνικά αντισώματα αναμένεται να έχουν ιδιαίτερο όφελος σε ασθενείς με σοβαρή νόσο COVID-19. Ωστόσο, δεν έχουν πραγματοποιηθεί προς το παρόν τυχαίοποιημένες κλινικές μελέτες που να υποστηρίζουν τη χρήση τους στην κλινική πράξη. Οι ανοσοτροποποιητικοί παράγοντες τοσιλιζουμάμπη και σαριλουμάμπη βρίσκονται σε πιο προχωρημένο επίπεδο κλινικών δοκιμών και αναμένεται να αποδειχθεί η χρησιμότητά τους σε βαρέως πάσχοντες ασθενείς με σύνδρομο «καταιγίδας κυτταροκινών».

Επιπλέον, βρίσκονται σε εξέλιξη κλινικές μελέτες που αξιολογούν την επίδραση της θεραπείας με βλαστικά κύτταρα σε ασθενείς με COVID-19 και σύνδρομο οξείας αναπνευστικής ανεπάρκειας (ARDS). Αξίζει να σημειωθεί, επίσης, ότι τα πρώτα αποτελέσματα από τη χορήγηση πλάσματος αναρρωσάντων ασθενών με COVID-19 είναι αρκετά ενθαρρυντικά. Πρόσφατη μελέτη έδειξε ότι το χρονικό διάστημα μέχρι την κλινική βελτίωση (βελτίωση συμπτωμάτων ή εξιτήριο από το νοσοκομείο) ήταν κατά 2,15 ημέρες βραχύτερο στην ομάδα ασθενών που έλαβε πλάσμα, συγκριτικά με την ομάδα ελέγχου που δεν έλαβε πλάσμα.

Το πλάσμα από αναρρώσαντες ασθενείς φαίνεται ότι θα αποτελέσει μια επιπλέον θεραπευτική επιλογή μαζί με τη ρεμδεσιβίρη για τους ασθενείς με COVID-19.

Επιπρόσθετα, είναι πιθανό να υπάρχει συνεργική δράση μεταξύ της ρεμδεσιβίρης και του πλάσματος από αναρρώσαντες ασθενείς, δεδομένου ότι οι μηχανισμοί δράσης των αντιϊκών φαρμάκων και των αντισωμάτων εξουδετέρωσης είναι διακριτοί.

